

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა
ფაკულტეტი

საბაკალავრო პროგრამა არაბისტიკაში

საბაკალავრო პროგრამის დასახელება: არაბისტიკა

მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი – ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი. BA
in Humanities

პროგრამის კოორდინატორი: თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტის სრული
პროფესორი, ფილ. მეცნ. დოქტ. აპოლონ სილაგაძე

ძირითადი (major) სპეციალობის არჩევის ბოლო ვადა – სწავლების პირველი წლის II
სემესტრი (სპეციალობის ენაში დასაგროვებელი 35 კრედიტის შესასრულებლად
სტუდენტს 7 სემესტიანი ენის კურსის გავლა მოეთხოვება)

საბაკალავრო პროგრამის საკვალიფიკაციო დახასიათება

პროგრამის მიზნები და ამოცანები დღევანდელ მსოფლიოში ყოველდღიურად
მატულობს პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული ინტერესი
აღმოსავლეთის ქვეყნების მიმართ, რასაც განაპირობებს ამ ქვეყნების მზარდი
პოტენციალი და როლი გლობალური პრობლემების გადაწყვეტაში.
ორიენტალისტიკური კვლევითი და სასწავლო ცენტრები იხსნება დასავლეთის იმ
ქვეყნებსა და უნივერსიტეტებში, სადაც აქამდე ასეთი ინტერესი არ არსებობდა. მთელ
მსოფლიოში შეიმჩნევა მოთხოვნილების ზრდა აღმოსავლური ენების
სპეციალისტებზე.

ქართული ორიენტალისტური სკოლა კი ცნობილი და აღიარებულია მსოფლიოში
და ქართველი აღმოსავლეთმცოდნეები დღესაც დიდი ავტორიტეტით სარგებლობენ
სამეცნიერო წრეებში. აღმოსავლეთმცოდნეობის სკოლის სათავეებთან მდგომ დიდ
ქართველ მეცნიერებს კარგად ჰქონდათ გააზრებული ამ სკოლის განვითარების
გამორჩეული როლი. აღმოსავლეთთან მეზობლობა და მჭიდრო ურთიერთობა
ბუნებრივად მოითხოვს ჩვენი ქვეყნისგან სათანადო პრობლემემატიკისა და ცოდნის
ფლობას, რაც აღმოსავლეთმცოდნეობას საქართველოსათვის სტრატეგიულად
მნიშვნელოვან დარგად აქცევს.

პროგრამის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა

არაბისტიკის საბაკალავრო პროგრამას უძღვებიან თსუ არაბისტიკისა და
მახლობელი აღმოსავლეთის ისტორიის მიმართულეების მაღალკვალიფიციური
პროფესორ-მასწავლებლები მოწვეულ სპეციალისტებთან ერთად.

არაბისტიკის მიმართულება ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა
სამინისტროსთან არსებულ ტექნიკური თანამშრომლობის ფონდის დახმარებით
აღჭურვილია თანამედროვე სასწავლო აუდიო-ვიდეო; ეს მიმართულება ეგვიპტიდან
იღებს ყოველწლიურად, სასწავლო პროცესის მოთხოვნილებების გათვალისწინებით,

სახელმძღვანელოებსა და სამეცნიერო-პერიოდულ გამოცემებს; შესაძლებელია თბილისში ამავე ფონდის დახმარებით არაბული ენის პრაქტიკული კურსის წასაკითხად მოიწვიოს სპეციალისტები ეგვიპტიდან, რისი პრეცედენტიც უკვე არსებობს (თბილისში რამდენიმე წელია იმყოფება ეგვიპტელი მასწავლებელი);

1998 წლიდან, ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის კაიროს უნივერსიტეტსა და ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს შორის გაფორმებული მემორანდუმის საფუძველზე და ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ტექნიკური თანამშრომლობის ფონდის დახმარებით, სტუდენტებს შეუძლიათ გაიარონ მოკლევადიანი სტაჟირება კაიროს უნივერსიტეტის არაბული ენის ცენტრში და გრძელვადიანი სტაჟირება კაიროს არაბული ენის სკოლაში უცხოელთათვის, ეგვიპტეში შეიძინონ სათანადო ლიტერატურა და გაიარონ კარგი პრაქტიკა სასაუბრო არაბულში.

სწავლების მოსალოდნელი შედეგები

ცოდნა და ბაცნობიერება

1.1. აღმოსავლეთმცოდნეობის, როგორც კომპლექსური მეცნიერების ძირითადი მიმართულებებისა და დარგების შესახებ საბაზისო ცოდნა; წარმოდგენა ზოგადად სემიტოლოგიაზე და კერძოდ არაბისტიკაზე და სემიტოლოგიური სკოლის ტრადიციებზე საქართველოში, ასევე სემიტოლოგიის განვითარების მნიშვნელობაზე ქართველოლოგიისა და ქართული კულტურის ისტორიის კვლევისთვის.

1.2. სემიტურ ენათა სტრუქტურაში (ფონეტიკა-ფონოლოგია, მორფოლოგია, სინტაქსი), აგრეთვე ლექსიკოლოგიის ზოგად მახასიათებლებში გარკვევა, საერთო ნიშნების ცოდნა (აქცენტირება არაბულ ენაზე). ლინგვისტური კომპარატივისტიკის დაწყებითი უნარების შექმნა.

1.3. არაბული ენის ფონოლოგიური, მორფოლოგიური და სინტაქსური სისტემების პრაქტიკული ფლობა; არაბული ენის საბაზისო ლექსიკური მარაგის შექმნა; არაბულად კითხვის, თარგმნის, აზრის გამოხატვის და მსჯელობის უნარი. ელემენტარული ლინგვისტური ანალიზის ჩვევების გამომუშავება.

1.4. არაბული ლიტერატურის ისტორიის ზოგადი კურსის ათვისება ისლამამდელი ე.წ. „ჯაჰილიის“ პერიოდიდან მოყოლებული თანამედროვე არაბული ლიტერატურის ჩათვლით. არაბული ფოლკლორის ჟანრული კლასიფიკაცია და ფოლკლორული ნიმუშების გაცნობა. ფოლკლორისა და შუა საუკუნეების არაბული ლიტერატურის ზოგად მახასიათებლებსა და თავისებურებებში გარკვევა; არაბული ლიტერატურული ნიმუშების ორიგინალში კითხვა-თარგმნისა და მათ ენობრივ სირთულეებში გარკვევის უნარ-ჩვევების გამომუშავება.

1.5. თარგმანის თეორიის ზოგად პრინციპებზე წარმოდგენა. არაბულიდან ქართულად და ქართულიდან არაბულად წერილობითი და ზეპირი თარგმანის სპეციფიკაში გარკვევა, სხვადასხვა სფეროში სათარჯიმნო პრაქტიკისთვის მომზადება.

1.6. არაბულ-ქართული კონტაქტების ძირითად ასპექტთა (პოლიტიკური ფონი, კულტურული ურთიერთგაცვლა, ენობრივი ნასესხობანი და სხვ.) გაცნობა, ასევე

არაბული კულტურისა და მეცნიერების ქართულ კულტურაზე ზეგავლენის შესახებ საბაზისო ცოდნა.

1.7. ენათა ინტერფერენციის პრობლემებზე და ლექსიკური სესხების პროცესებზე ზოგადი წარმოდგენა; ქართულში არაბიზმების დამკვიდრების შესახებ ძირითადი ინფორმაცია; ქართულში არაბული ლექსიკური ნასესხობების ფონეტიკური და სემანტიკური ტრანსფორმაციების შესახებ საბაზისო ცოდნა, მათი თვისებრივი მაჩვენებლების გამოყოფა. ეტიმოლოგიური კვლევის მეთოდებზე ზოგადი წარმოდგენა.

1.8. ლიტერატურული კონტაქტების გენეზისისა და განვითარების ზოგადი ისტორიის საბაზისო ცოდნა. შუა საუკუნეების არაბულ-ქართული და ქართულ-არაბული ლიტერატურული ურთიერთობების შესახებ წარმოდგენის შექმნა, კერძოდ, ქრისტიანული არაბული ლიტერატურის და ქართული საეკლესიო მწერლობის ურთიერთობათა საკვანძო საკითხების გაცნობა.

1.9. არაბული ქვეყნების შუა საუკუნეების, ახალი და უახლესი ისტორიის ზოგადი კურსის შესწავლა; არაბული ისტორიოგრაფიის საბაზისო ცოდნა; არაბთა ადგილისა და როლის გააზრება ახლო აღმოსავლეთისა და ზოგადად მსოფლიო ისტორიის კონტექსტში. არაბული რეგიონის გეოპოლიტიკური მნიშვნელობის გაცნობიერება; თანამედროვე არაბულ აღმოსავლეთში მიმდინარე სოციალ-ეკონომიკურ და პოლიტიკურ პროცესებზე წარმოდგენა.

1.10. ისლამის როგორც რელიგიის და სოციალური ინსტიტუტის ისტორიის ზოგადი კურსის შესწავლა. ისლამში რელიგიურ ვალდებულებებისა და თეოლოგიური დოქტრინების, შუა საუკუნეების და თანამედროვე ისლამის ისტორიის საბაზისო ცოდნა. ზოგადი წარმოდგენა ისლამური სახელმწიფოს კონცეფციასა და ისლამურ მოძრაობებზე.

1.11. არაბ-საქართველოსა და სამხრეთ კავკასიის ისტორიული ურთიერთობების საბაზისო ცოდნა; ისლამური ფაქტორის გათვალისწინება ამ ურთიერთობებში; საქართველოს შესახებ არაბული წყაროების (ისტორიული, გეოგრაფიული ხასიათის) გაცნობა.

პრაქტიკული უნარები

2.1. არაბული ენის პრაქტიკული გამოყენება მთელი რიგი წერილობითი კორესპოდენციისა და ზეპირმეტყველების მიზნებისათვის, საუბრის წარმართვის უნარ-ჩვევები.

2.2. არაბულ ენაზე სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენის, გაგების, თარგმნის, ანალიზის, ინტერპრეტაციისა და რეპროდუქციის უნარი.

2.3. არაბული ენის სხვადასხვა ტიპის ლექსიკონების, მათ შორის ეტიმოლოგიური ლექსიკონების, გამოყენების უნარი.

2.4. საბიბლიოთეკო ფონდებზე მუშაობის, სხვადასხვა ტიპის ტექსტების რედაქტირების, რეფერირების, კომენტარებისა და ანოტირების უნარი.

2.5. სათარჯიმნო ბიუროების ტიპური დოკუმენტაციის და საქმიანი ქაღალდების არაბულიდან ქართულად და პირუკუ თარგმნის უნარი; საქმიანი საუბრების არაბულიდან ქართულად და პირუკუ სათარჯიმნო პრაქტიკის უნარ-ჩვევები.

2.6. პროფესიულ სფეროებში ადაპტაციის უნარი. კონკრეტული, ვიწროდარგობლივი მონაცემების გააზრება როგორც ლინგვისტური, ისე ლიტერატურის თეორიისა და ისტორიულ-კულტუროლოგიური მონაცემების კონტექსტში.

2.7. ლინგვისტური, ლიტერატურული და ისტორიული პროცესების ელემენტარული შეფასებისა და ანალიზის უნარი. ისტორიული ფაქტებისა და მოვლენების განზოგადებისა და ისტორიულ კონტექსტში განხილვის უნარი.

ტრანსფერული უნარები

3.1. კოგნიტური და მეთოდოლოგიური უნარები: სინთეზი და ანალიზი

დამოუკიდებლად ან მინიმალური დახმარების პირობებში ინფორმაციის ეფექტურად მოპოვების უნარი როგორც პირველადი, ისე მეორადი საინფორმაციო წყაროებიდან, მათ შორის ინტერნეტის გამოყენებით, ასევე ამ ინფორმაციის დამუშავება და სინთეზი ინოვაციური მეთოდების გამოყენებით.

დამოუკიდებელი ანალიტიკური უნარის გამომუშავება შესაბამის დარგობლივ სფეროში.

3.2. სოციალური უნარები

ჯგუფური მუშაობის, დისკუსიაში მონაწილეობის, პროფესიული კამათის უნარ-ჩვევები. ინტერპერსონალური ურთიერთობების ეთიკა.

3.3. სისტემური უნარები

არგუმენტირების, კრიტიკული შეფასების, სათანადო წერილობითი დასკვნის ჩამოყალიბების უნარი; სამუშაო დროის დაგეგმვისა და ორგანიზების უნარი. პრობლემის სინქრონიაში და დიაქრონიაში ხედვის უნარი; სისტემის (სტრუქტურის) შემადგენელი ცალკეული ელემენტების ურთიერთზეგავლენის გააზრების, სიტუაციაში ადაპტირების და დამოუკიდებელი მუშაობის უნარი.

3.4. საკომუნიკაციო უნარები

დისკუსიაში პროფესიული (ზოგადლინგვისტური და სემიოლოგიური) ტერმინოლოგიის გამოყენებით მონაწილეობა; სემინარებზე და სარეფერატოდ მიცემული მასალის ლოგიკურად აწყობა, ჩამოყალიბება და მისაღები ფორმულირებით გადმოცემა.

დასაქმების სფეროები

ბაკალავრი მზადდება აღმოსავლეთმცოდნეობის დარგში პედაგოგიური, კვლევითი, საინფორმაციო-ბიბლიოგრაფიული, სარედაქტორო, სარეფერენტო, საარქივო-სამუზეუმო, მეთოდოლოგიური, სათარჯიმნო და მხატვრულ-კრიტიკული საქმიანობისათვის. არაბისტი ბაკალავრი მომზადებულია სხვადასხვა ტიპის სახელმწიფო დაწესებულებებში, გამომცემლობებში, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა სისტემებში, ბიბლიოთეკებში, არქივებსა და მუზეუმებში, სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში ყველა იმ თანამდებობაზე სამუშაოდ, რომელიც გათვალისწინებულ იქნება ბაკალავრის ხარისხის მქონე სპეციალისტათვის.

სწავლის გაგრძელების საშუალება

ჰუმანიტარიის ბაკალავრს აღმოსავლეთმცოდნე არაბისტის სპეციალობით უფლება ეძლევა, სწავლა გააგრძელოს მაგისტრატურაში.